

Så sparar svenskarna IV

Erika Pahne
Institutet för Privatekonomi,
mars 2009

Innehållsförteckning

Inledning	3
Om undersökningen	4
Sammanfattning: Förändringar på totalnivå jämfört med tidigare undersökningar	5
Så här mycket sparar vi	8
Så ser det regelbundna sparandet ut	13
Det här sparar vi till	16
Dessa sparformer väljer vi	18
Så här mycket tycker vi är tillräckligt att spara	22
Vilja och möjlighet att spara	26
Attityd till pensionssparande	29
Attityd till sparande kontra lån	30

Inledning

Hushållens finansiella tillgångar har sedan förra börsrasen stadigt stigit fram till 2007 då börsern började vika eller snarare stört dyka efter några goda år. Finanskrisen nådde ett år senare stormstyrka samtidigt som konjunkturen bromsade in snabbare än väntat. Under förra hösten har många sparare inte bara varit oroliga för att börsern fallit, utan även om spartillgångarna överhuvudtaget skyddats av garantier. Förutsättningarna för sparande har minst sagt hastigt förändrats.

Institutet för Privatekonomi har under den senaste tioårsperioden publicerat tre större undersökningar om sparande. Under de här åren har aktiemarknaden svängt både upp och ner. Vid den första undersökningen 1999 rådde fortfarande börsyra. Den andra gjordes i efterdyningarna av börsrasen år 2002 och vid den tredje undersökningen 2005 hade börsern återigen repat sig och hushållens inkomster och konsumtion var på uppgång.

Nu vid den fjärde mätningen är frågan hur de senaste tre åren påverkat den enskilde svenskens sparande. Har hushållens stigande reallöner och konsumtion påverkat sparandet och hur det är fördelat?

Hur står hushållen rustade för att möta en sämre privat ekonomi? Har den enskilde svensken en beredskap i form av ett sparande?

Vill fler nu förbättra sin ekonomiska buffert och spara mer?

Syftet med den här sparundersökningen är att bryta ner statistiken från totalnivå och få fram en bild av hur det finansiella sparandet ser ut bland olika grupper av befolkningen samt hur sparandet och attityder har förändrats under en tioårsperiod.

Undersökningen ger svar på:

- Hur sparkapitalet fördelar sig bland befolkningen.
- Vilka som sparar och vilka som inte gör det.
- Hur det regelbundna sparandet ser ut.
- Till vad och varför vi sparar.
- Vilka sparformer vi väljer.
- Hur mycket vi anser är tillräckligt att ha i sparkapital.
- Vilja och möjlighet att spara.
- Vilken attityd vi har till sparande.

Om undersökningen

Undersökningen är genomförd av SIFO Research International och är sammanställd av Institutet för Privatekonomi, Swedbank. Totalt har 5.663 personer skriftligt besvarat varsitt frågeformulär under perioden 1 september till 16 november 2008.

De tillfrågade personerna är slumpmässigt utvalda utifrån ett riksrepresentativt urval av befolkningen 16 till 79 år.

I redovisningen görs även jämförelser med sparundersökningar som Institutet för Privatekonomi tidigare publicerat från 1999, 2002 och 2005. De omfattade i samma ordning 11.150, 11.260 samt 5.220 svar. Undersökningarna har de tre jämförelseåren genomförts med samma förutsättningar som årets. I de fall en fråga ändrats något eller nya frågor tillkommit har jämförelser inte gjorts.

Resultaten grundar sig på den enskildes egna uppgifter och undersökningarna mäter enbart det finansiella sparkapitalet och ger inte någon samlad förmögenhetsbild. Reala tillgångar exempelvis värden i fastigheter finns inte med, inte heller individens lån.

Förändringar på totalnivå jämfört med tidigare undersökningar i korthet

Sparkapital

Trots högkonjunktur och reallöneökningar de senaste åren är andelen med ett obefintligt eller mycket lågt sparande oförändrad jämfört med tidigare år

... å andra sidan har de svenskar som sparar ett högre sparkapital jämfört med 2005

- Sparkvoten visar att svenskarna efter några magra spar-år återigen har börjat spara mer. Det som däremot inte syns i makrostatistiken är att många individer står utan ett sparande.

Drygt en tredjedel av alla vuxna svenskar har inget sparkapital alls eller som mest 10.000 kronor. Det är en lika stor andel som i förra undersökningen 2005 och under en tioårsperiod har det inte blivit bättre. Mellan 1999 och 2008 har andelen med inget eller ett mycket lågt sparkapital varit konstant - i såväl hög- som lågkonjunktur.

- Samtidigt har något fler svenskar trots börsnedgång och finansiell kris ett högre totalt finansiellt sparande än för tre år sedan.
Av dem som faktiskt sparar har det skett en förskjutning uppåt på sparstegen. Förändringarna är små, men visar ändå på en positiv förflyttning jämfört med för tre år sedan. Fler jämfört med 2005 har idag ett sparande på 100.000 till 250.000 kronor. Även något fler uppger att de har ett sparkapital på mer än 250.000 kronor.

Regelbundet sparande

De som sparar regelbundet sparar högre belopp

- Av dem som har ett sparande uppger hela 72 procent att de sparar regelbundet. Andelen är oförändrad jämfört med för tre år sedan, däremot har sparbeloppen för dem som sparar regelbundet stigit.

Av dem som har ett regelbundet sparande sparade hälften för tre år sedan mer än 750 kronor per månad. Idag sparar fem procentenheter fler över den gränsen. Sparbeloppen för dem som sparar mest rör sig de flesta fall från 750 upp till 5.000 kronor. Endast 6 procent sparar regelbundet mer än 5.000 kronor.

Av dem som sparar regelbundet sparar majoriteten, närmare 90 procent, varje månad.

Sparskäl

Främst sparar svensken till en buffert, men pensionssparandet har nedprioriterats

- Majoriteten, tre fjärdedelar av de vuxna svenskarna, sparar till en reserv för tillfälliga utgifter. Det gör en lika stor andel som för tre år sedan.
- Näst efter buffertsparande sparar man för att trygga sin ålderdom, vilket däremot färre uppger att de idag sparar till. Andelen har successivt minskat sedan 2002 då

hälften av dem som sparade också sparade till sin pension. Numera sparar bara 45 procent till den – 39 procent om man även räknar in ickespararna.

- Det tredje vanligaste sparskålet är att spara till en resa, vilket något färre sparar till jämfört med 2005.

Sparformer

Bortsett värdet har svensken idag en mindre spridd sparportfölj.

Samtliga större sparformer förutom sparande på bankkonto har minskat i popularitet.

- De tre sparformerna som var vanligast både 2002 och 2005 behåller sin tätposition även 2008. Det är sparande på bankkonto, fondsparande och eget pensions-sparande.
- Totalt sett har däremot den vuxna befolkningen i genomsnitt samlat sitt sparande i färre sparformer jämfört med 2005. Fond- och aktiesparande har lockat färre sparare såväl som sparande i obligationer och på kort, exempelvis kund-kort. Även andelen med ett eget pensions-sparande har minskat. Sparande på bankkonto behåller dock sin position jämfört med 2005 och är fortfarande lika vanligt. Det är även kapitalförsäkring om än på en betydligt lägre nivå.

... även färre uppger att de har en alternativ placering för sitt sparande

- Andelen med "annan sparform" som inte är bank- eller försäkringssparande har svängt mellan åren. Mellan 2002 och 2005 ökade den kraftigt - 2008 föll detta alternativa sparande återigen tillbaka.

Tillräckligt sparande

Sparambitionen är högre än sparandet i praktiken

- Totalt sett anser vuxna svenskar att de behöver ett högre sparkapital än vad de hittills sparat ihop. Hälften, 51 procent, har sparat ihop upp till 50.000 kronor inklusive privat pensions-sparande, medan bara hälften så stor andel anser att det är tillräckligt.

... trots det är spargränsen för många låg

- Förutom ett privat pensions-sparande anser drygt hälften, 58 procent, att ett sparande på mellan inget alls upp till 100.000 kronor är ett tillräckligt stort sparkapital. Närmare 40 procent menar att det räcker med 50.000 kronor.

Om man även räknar in ett privat pensions-sparande höjs spargränsen och 48 procent anser då att ett sparkapital på mellan inget alls och 250.000 kronor är tillräckligt, varav bara 14 procentenheter anser att det bör vara i det högre intervallet 100.000 - 250.000 kronor.

Svenskarnas gräns för hur mycket som är tillräckligt att ha i sparkapital är oförändrad jämfört med 2005, men har sänkts jämfört med 2002

- Mellan 2005 och 2008 är beloppsgränsen för hur mycket man tycker är tillräckligt att spara oförändrad. Den höjdes mellan 1999 och 2002 för att återigen falla 2005.

Vilja och möjlighet att spara

Trots att fler har råd att spara mer har svenskarnas sparvilja inte vänt

- Andelen som uppger att de har råd att spara mer har stadigt ökat sedan 1999. Däremot har viljan att spara stadigt gått tillbaka sedan 2002. För sex år sedan ville 71 procent spara mer, idag är det bara 60 procent som vill det – en minskning med 11 procentenheter.
Inte heller under höstens finans- och börs kris har hushållens sparvilja vänt trots att hushållens möjligheter är fortsatt goda.

Finansiella attityder

Andel som anser att det är osäkert med den framtida pensionen och att man därför måste pensionsspara själv är konstant hög

- Medvetenheten om att man måste pensionsspara själv är hög, cirka 80 procent anser att man måste det och någon förändring har inte skett de senaste nio åren. En lika stor andel såväl 2005 som 2002 samt 1999 anser att "det blir mer och mer osäkert med den framtida pensionen och att man på något sätt måste pensionsspara själv".

... uppfattningen att en bra pension innebär trygghet är stark

- I trygghetshänseende anser man i oförändrad grad jämfört med för tre år sedan att de känner trygghet i att få en bra pension. Det anser 81 procent.
I ett längre perspektiv har däremot denna uppfattning successivt tappat mark, idag anser 4 procentenheter färre än 1999, att "*trygghet är att få en bra pension*".

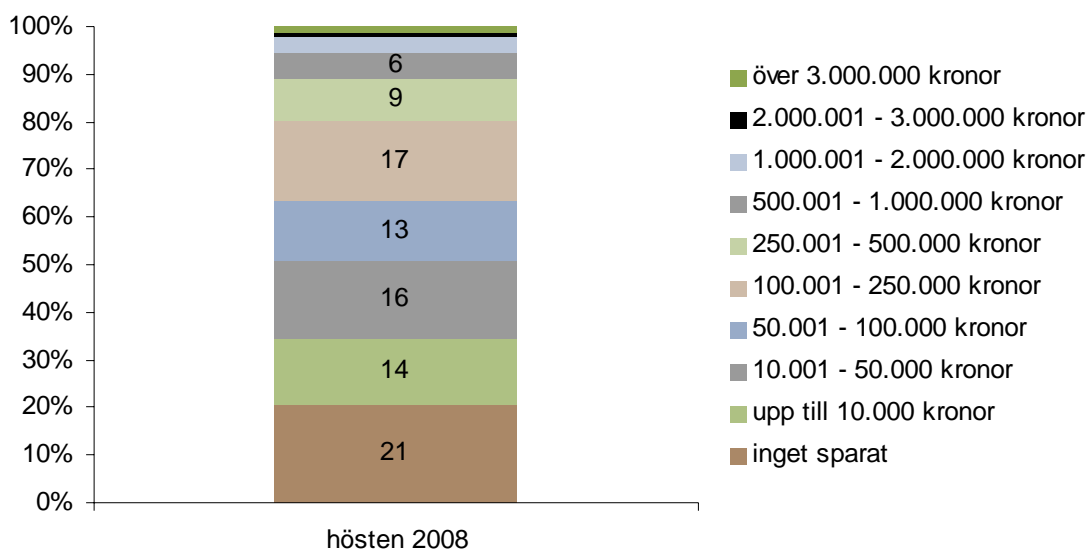
Trots börsras anser fler att det lönar sig att spara

- Jämfört med både 2002 och 2005 anser fler att det lönar sig att spara, detta trots att värdet på aktieplaceringar i olika sparformer stört dykt. Tryggare sparformer har däremot lönat sig bättre med högre inlåningsräntor under hösten än på länge.

Så här mycket sparar vi

- Hälften av den vuxna befolkningen 16-79 år har ett sparkapital på mellan inget alls och upp till 50.000 kronor.
 - 21 procent av svenskarna 16 år och äldre har inget sparkapital alls.
 - 14 procent har mellan 1 och 10.000 kronor.
 - 16 procent har mellan 10.000 och 50.000 kronor.
- 20 procent har ett sparkapital över 250.000 kronor.
 - varav 5 procent har ett sparande som överstiger en miljon kronor.

Diagram 1 **Andel av befolkningen med sparbelopp i respektive intervall, befolkningen 16 -79 år**

En dryg tredjedel av den vuxna befolkningen har ett sparkapital på 10.000 kronor eller mindre

Resultaten visar att drygt en tredjedel av Sveriges befolkning mellan 16-79 år har inte något sparande alls eller högst 10.000 kronor. Intervallet behöver inte höjas särskilt mycket för att nå ett medianvärde - hälften av befolkningen har ett sparkapital på mellan ingenting alls och upp till 50.000 kronor. Beloppen inkluderar även ett eget pensionssparande. En uppseendeväckande stor andel av den vuxna befolkningen har alltså ett lågt sparande.

Om varje svensk 16 år och äldre skulle dela på hushållens totala finansiella förmögenhet exklusive avtalspensioner och bostadsrättsandelar skulle var och en ha ett sparkapital på cirka 350.000 kronor. Ett belopp som ligger långt från verkligheten för de flesta. Hälften av alla vuxna svenskar upp till 79 års ålder har alltså ett sparkapital på maximalt 50.000 kronor vilket ligger långt under genomsnittet.

Hur mycket det är rimligt att ha i sparpengar beror bl a på ålder, livssituation och vilken framtida konsumtion man vill ha. Räknar man även in ett pensionssparande – och de allra

flesta anser enligt undersökningen att man behöver spara till sin pension - så är det förvånande att fler inte har sparat mer.

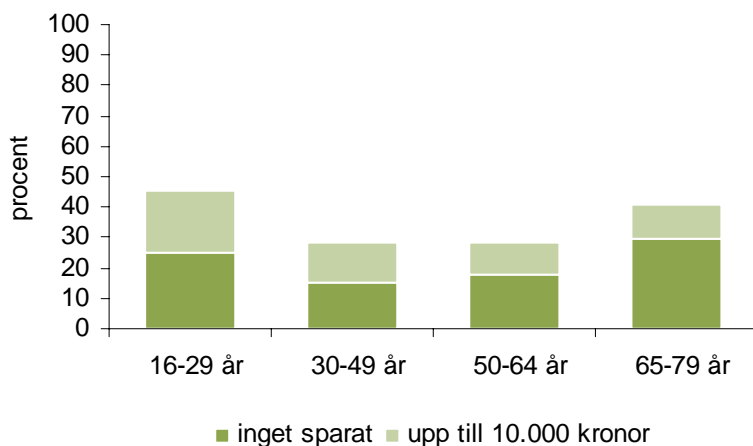
Än mer förvånande är att en stor del av befolkningen inte ens har en buffert om något oförutsett skulle hända på kort sikt. Ett sparande på som mest 10.000 kronor är i princip ingen buffert alls. 10.000 kronor räcker knappast till oförutsedda utgifter och till anskaffningsbehov, utan brygger snarare över utgiftstoppar för större och oregelbundna räkningar.

Ett lågt sparkapital förekommer i stor utsträckning i alla åldersgrupper

Att man inte har något sparkapital alls är vanligast bland de yngre 16-29 år och bland dem som är äldre än 65 år. En fjärdedel av 16-29 åringarna och så många som närmare en tredjedel av ålderspensionärerna har överhuvudtaget inget sparkapital alls.

Men ett lågt sparande förekommer inte enbart bland de yngsta och äldsta utan även i stor utsträckning i åldersgrupperna däremellan.

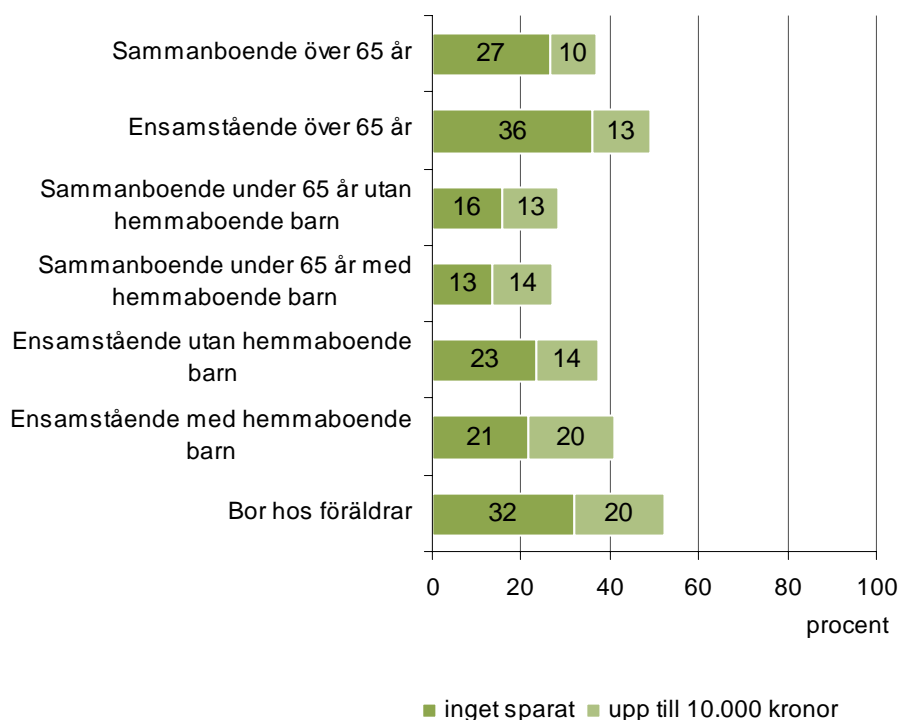
Diagram 2 **Andel i respektive åldersgrupp med ett sparkapital upp till 10.000 kronor, befolkningen 16 -79 år och äldre**

Ensamstående pensionärer har det i särklass lägsta sparkapitalet

Ett lågt sparande förekommer i alla hushållsgrupper. Bortsett från yngre som fortfarande bor hemma hos sina föräldrar är sparandet i särklass lägst bland ensamstående pensionärer. Närmare hälften av dem, 49 procent, har inget sparande alls eller som mest 10.000 kronor. Läget är detsamma för 41 procent av de ensamstående föräldrarna och många i dessa grupper är därför ytterst sårbara för oförutsedda utgifter, eller minskade inkomster.

Diagram 3 **Andel med ett sparande upp till 10.000 kronor per hushållstyp, befolkningen 16-79 år**

Bilden av vilka grupper som har ett högt sparkapital är inte helt entydig

Höga sparbelopp är vanligare i vissa grupper men någon entydig bild av vilka grupper som har ett högt sparande finns inte. Även om majoriteten i en grupp har ett stort sparkapital bör man hålla i minnet att ett lågt eller inget sparande alls förekommer i alla grupper i större eller mindre utsträckning.

Av de olika hushållstyperna har de sammanboende pensionärerna och de sammanboende under 65 år utan barn boende hemma högst sparkapital. Men även i dessa grupper är det relativt stor andel, 37 respektive 28 procent, som endast har ett kapital på som mest 10.000 kronor.

Sparkapitalet ökar med ålder och inkomst

Resultaten visar att sparkapitalet ökar med inkomst. Ju mer man har i inkomst desto mer har man satt av till sitt sparande.

Detsamma gäller sparande och ålder. Ju äldre man är desto mer har man hunnit skrapa ihop i sparkapital. Högst sparbelopp har de som nått övre medelåldern och är 50-64 år. En knapp tredjedel av dem, 31 procent, har ett sparande som överstiger 250.000 kronor. Men sparandet är inte lika gynnsamt för alla födda på fyrtio- och in på halva femtiotalet. En nästan lika stor andel, 28 procent, har ett lågt sparande på som mest 10.000 kronor.

En grupp där nästan en lika stor andel har ett lika högt sparande som 50-64 åringarna är pensionärerna, men här är andelen som står utan sparkapital större. 41 procent av pensionärerna har som mest 10.000 kronor – närmare en tredjedel saknar sparpengar.

Ju längre man kommit i karriären desto högre sparkapital har man

Vilken yrkeskategori man tillhör påverkar också sparkapitalets storlek. Ju längre man kommit i karriären desto högre sparande har man. Tjänstemän har ett större sparkapital jämfört med de som är arbetare.

En grupp som utmärker sig och som har ett bra mycket högre sparande än andra grupper är tjänstemän i högre ställning; chefer, direktörer eller liknande. Närmare hälften av dem har ett sparkapital på mer än 250.000 kronor. Men även bland dessa förekommer att man inte har något eller ett lågt sparkapital. Trots en förmodad hög inkomst har 10 procent av de högre tjänstemännen ett finansiellt sparande på som mest 10.000 kronor.

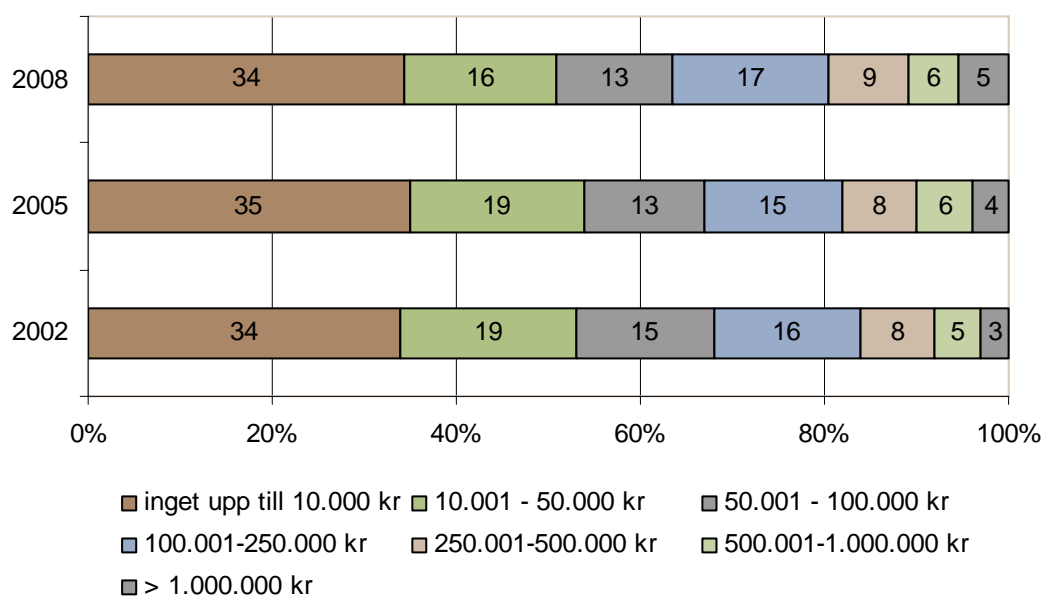
Bland de egna företagarna är bilden mer splittrad. I denna grupp finns många som har ett högt sparande, men också en stor andel som har ett lågt sparande. 38 procent har ett sparande på mer än 250.000 kronor, medan 23 procent av dem inte har något sparande alls.

Män har ett större sparkapital än kvinnor

En femtedel av såväl män som kvinnor sparar inte alls. Men av dem som sparar har kvinnor ett lägre sparkapital än män. Störst skillnad är det i de högre sparskikten. 22 procent av männen har ett sparkapital på mer än 250.000 kronor medan bara 17 procent av kvinnorna har ett lika stort sparkapital.

Jämförelse med tidigare sparundersökningar

Diagram 4 **Andel av befolkningen med sparbelopp i respektive intervall, befolkningen 16 – 79 år**

2005-2008:

Icke-sparare

Andelen som har ett obefintligt eller mycket lågt sparande är jämfört med för tre år sedan oförändrad. En lika stor andel av alla vuxna svenskar har fortfarande inget sparkapital alls eller som mest 10.000 kronor.

Trots att sparkapitalet för många generellt minskat p g a börsfall och finanskris har det inte lett till att fler står utan buffert. Å andra sidan har de senaste årens högkonjunktur med reallöneökningar inte heller minskat andelen icke-sparare. Det kan ändå konstateras att det skett omfördelningar.

En grupp som minskat sitt sparkapital är:

- 64-79 åringarna. Fler ålderspensionärer, framförallt ensamstående, står idag jämfört med för tre år sedan utan sparkapital.

Av alla pensionärer är andelen ickesparare sex procentenheter fler - av de ensamstående är det så många som nio procentenheter fler.

Sparare

Samtidigt uppger fler svenskar att de trots den finansiella krisen har ett högre totalt finansiellt sparande idag jämfört med för tre år sedan.

Av dem som faktiskt sparar har det skett en förskjutning uppåt på sparstegen jämfört med 2005. Sparare med ett sparkapital på mellan 10.000 och 50.000 kronor har blivit tre procentenheter färre, medan något fler har ett sparande på 100.000 till 250.000 kronor. Även något fler uppger att de har ett sparkapital på mer än 250.000 kronor. Förändringarna är små, men visar ändå på en positiv förflyttning jämfört med för tre år sedan bland dem som faktiskt sparar.

Tre grupper som ökat sitt sparkapital är:

- 30-49 åringarna. Närmare fem procentenheter fler sparare i de här åldrarna har ett sparkapital på mer än 50.000 jämfört med 2005. Ökningen är främst i skiktet 50.000 - 250.000 kronor.
- 50-64 åringarna. Fem procentenheter fler har ett sparande på mer än 100.000 kronor.
- Kvinnor. 2005 hade 14 procent ett sparkapital på mer än 250.000 kronor, tre år senare är andelen 17 procent.

Bland de yngre ser fördelningen i stort sett likadan ut som för tre år sedan.

2002-2008:

Trots förra årets finanskris och börsfall är sparkapitalet bland de svenskar som sparar större än för sex år sedan, då den förra stora börsnedgången drabbade aktie- och fondspararna. Hösten 2008 hade 20 procent av de vuxna svenskarna ett sparkapital på mer än 250.000, 2002 var motsvarande andel bara 16 procent.

Däremot var andelen låg- eller icke-sparare lika stor, 34 procent hade även då inget eller ett sparkapital på som mest 10.000 kronor.

1999-2008:

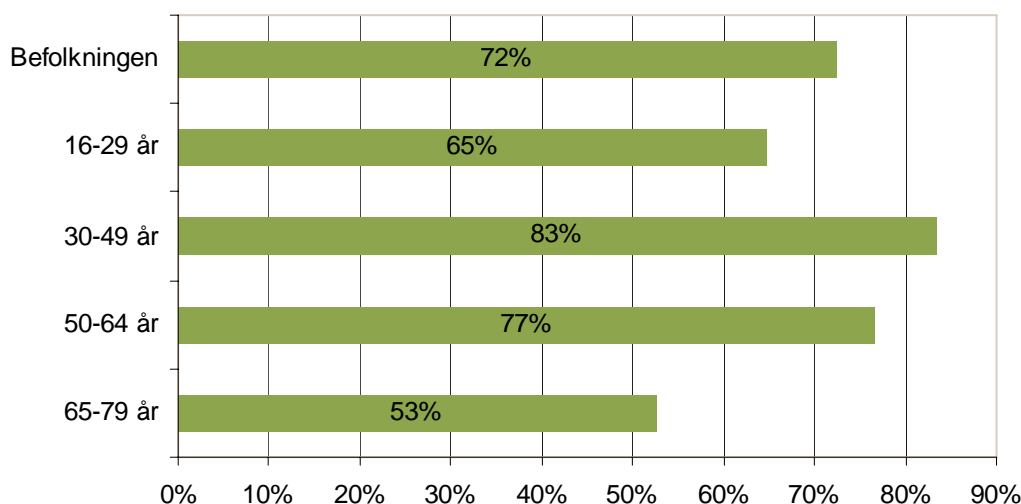
Andelen sparare helt utan sparkapital har under tio år ökat. 1999 var andelen 14 procent jämfört med 21 procent hösten 2008. Räknas däremot även låg-spararna in med ett sparande upp till 10.000 kronor är utvecklingen däremot mer konstant. Gruppen med inget eller ett nästan obetydligt sparande ser ut att vara konstant i såväl hög- som lågkonjunktur.

Samtidigt har fler de senaste tio åren fått ett större sparkapital. 1999 hade 24 procent ett finansiellt sparande som översteg 100.000 kronor, i höstas hade 36 procent ett sparande över den gränsen.

Frågan om storleken på den enskilde individens sparkapital är delvis annorlunda ställd 1999, vilket gör att resultaten inte är jämförbara rakt av. Vid en jämförelse kan man endast se utvecklingen i stort.

Så ser det regelbundna sparandet ut

Diagram 5 **Andel som sparar regelbundet av dem som har sparpengar, befolkningen 16–79 år**

Av dem som har ett sparkapital sparar drygt 70 procent regelbundet

Så många som 72 procent av dem som har sparpengar fyller kontinuerligt på sitt sparkapital - av hela befolkningen 16-79 år sparar 61 procent regelbundet. De som sparar regelbundet är främst personer i åldrarna 30-64 år. Yngre sparar i betydligt mindre utsträckning regelbundet. Ser man till hela den vuxna befolkningen, d v s även till dem som inte har något sparkapital alls, sparar hälften av alla 16-29 åringar regelbundet. Bland ålderspensionärerna är det ännu färre, 44 procent.

Det regelbundna sparandet ökar med stigande inkomst och med hur långt man kommit i karriären – vanligast är det bland högre tjänstemän. 82 procent av de högre tjänstemännen som har ett sparande sparar också regelbundet.

Arbetare utan yrkesutbildning och de egna företagarna är däremot de yrkeskategorier där det är mest ovanligt med ett regelbundet sparande, vilket för de egna företagarna kanske beror på ojämna inkomster. Totalt sett sparar 59 procent av dessa grupper regelbundet.

Sammanboende sparar i större utsträckning regelbundet än ensamstående såväl med som utan barn.

Kvinnor sparar i något högre utsträckning än män regelbundet, 62 respektive 59 procent.

Majoriteten med ett regelbundet sparande sparar varje månad

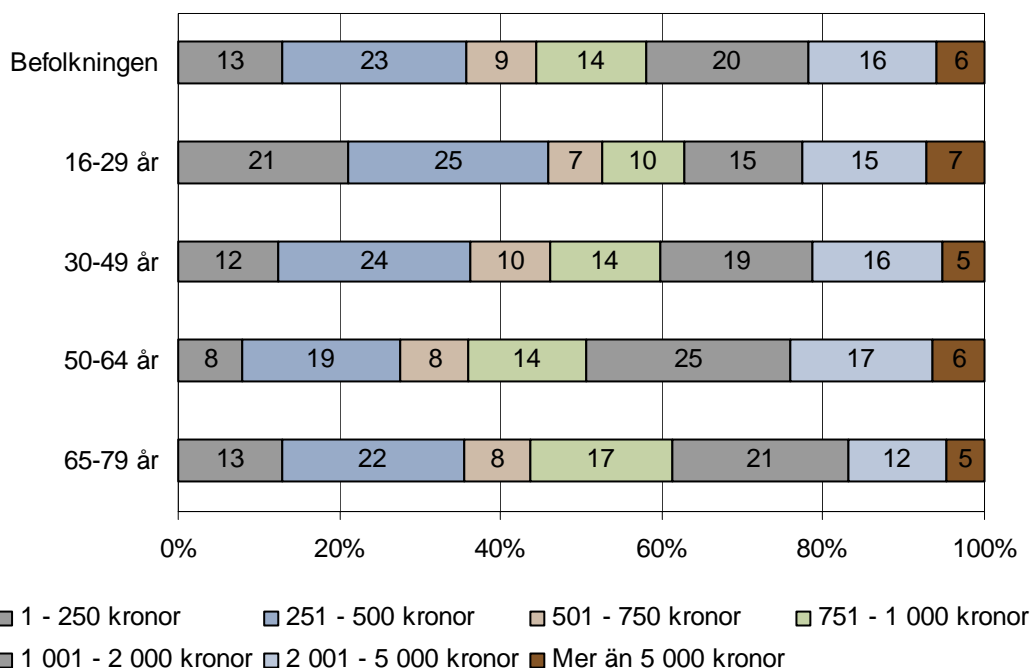
Det absolut vanligaste är att man sparar varje månad. Det gör 89 procent av dem som sparar regelbundet.

Personer i övre medelåldern sparar regelbundet högre belopp än andra

Beloppen på det regelbundna sparandet varierar däremot. En mycket summarisk beskrivning är att hälften av dem som sparar regelbundet sparar upp till 750 kronor eller något mer.

Resterande sparar mellan 750 och 5.000 kronor, endast 6 procent sparar mer än så.

Diagram 6 **Sparbelopp för dem som sparar regelbundet per åldersgrupp, befolkningen 16-79 år**

Av den vuxna befolkningen i stort sätter drygt 40 procent in 1.000 kr eller mer i ett regelbundet sparande.

Personer i övre medelåldern, 50-64 år, är de som regelbundet sparar högst belopp. Av dem som sparar regelbundet sparar 48 procent mer än 1.000 kronor - företrädesvis per månad.

Det regelbundna sparandet skiljer sig åt även bland olika yrkeskategorier. 65 procent av de högre tjänstemännen med regelbundet sparande sparar mer än 1.000 kronor, medan drygt 30 procent av arbetarna gör det. Ju större inkomst man har desto högre är beloppet man sparar månadsvis.

Män sparar högre belopp än kvinnor. 45 procent av männen som sparar regelbundet sätter av mer än 1.000 kronor - nästan uteslutande per månad. Motsvarande andel för kvinnorna är 38 procent.

Flest väljer konto eller fondsparande för sitt regelbundna sparande

Framförallt sätter vi in vårt regelbundna sparande på konto i bank, 61 procent, i fonder 55 procent och/eller i ett pensionssparande 38 procent.

Jämförelse med tidigare sparundersökningar:

Fler sparar regelbundet högre belopp

Andelen som sparar regelbundet är oförändrad jämfört med för tre år sedan (ökningen är för liten för att vara signifikant), däremot har sparbeloppen för dem som faktiskt sparar stigit. Knappt hälften hade 2005 ett sparande på mer än 750 kronor per månad, den andelen har nu stigit till 55 procent. I gruppen som sparar mer än 750 kronor per månad sparar dessutom fler högre belopp. För tre år sedan sparade till exempel 16 procent mer än 2.000 kronor per månad, idag gör 22 procent det.

Diagram 7 **Andel som sparar regelbundet bland dem som har ett sparkapital, befolkningen 16-79 år**

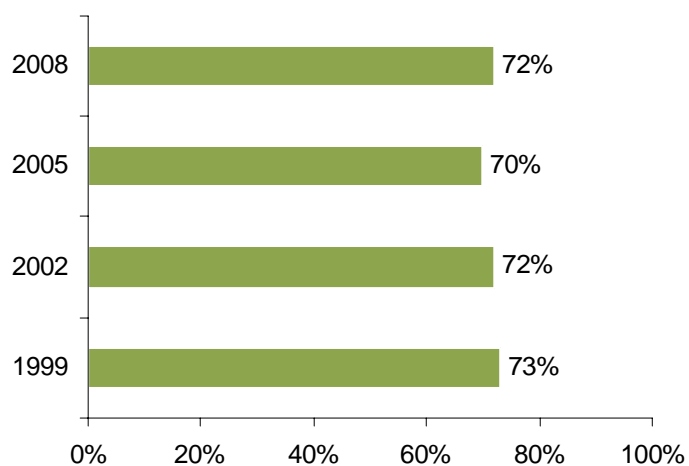
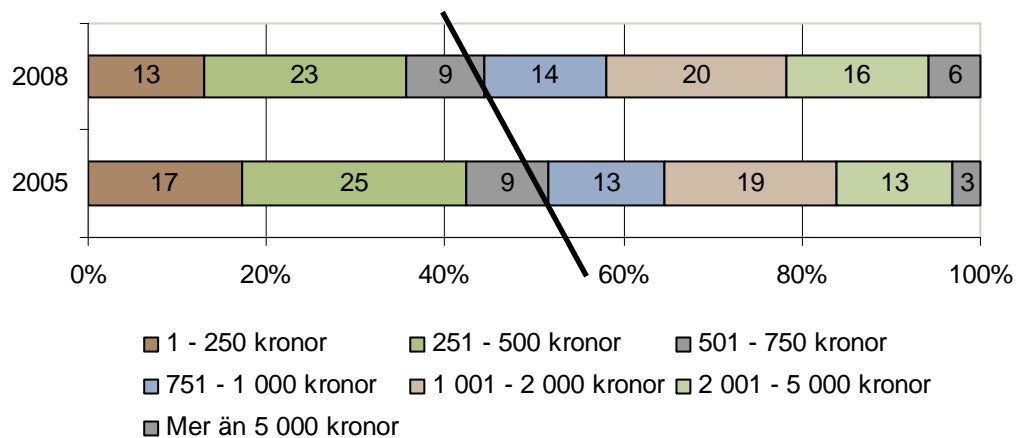
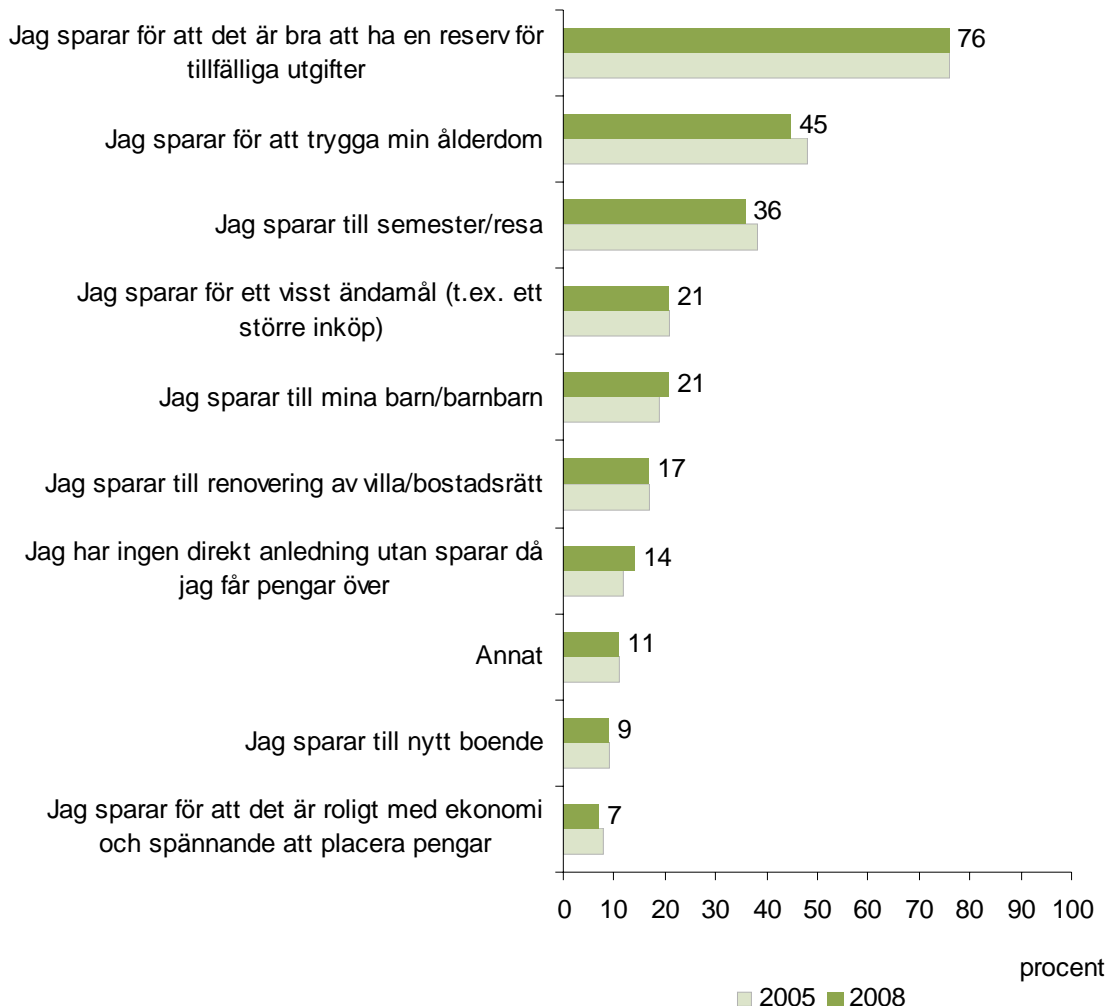

Diagram 8 **Sparbelopp för dem som sparar regelbundet, befolkningen 16-79 år**

Det här sparar vi till

Diagram 9 Till vad svenskarna sparar, andelar av den sparande befolkningen 16-79 år

Flest sparar till en reserv på kort sikt, få sparar till nytt boende

De flesta som sparar lägger undan pengar för att det är bra att ha en reserv, 76 procent. Det gör man i alla åldrar, men i störst utsträckning i åldrarna 30-49 år, 81 procent.

Näst efter att spara till en buffert sparar

- de yngre 16-29 år främst till en semesterresa och i nämnd ordning därefter till ett större inköp, pension, till ett nytt boende och utan anledning när de får pengar över.
- de i yngre medelåldern, 30-49 år, till att trygga sin ålderdom, semester/resa, barn/(barnbarn) samt till större inköp och renovering av bostaden.
- de i övre medelåldern, 50-64 åringarna, framförallt till sin ålderdom och till en semesterresa.

Prioriteringsordningen mellan åldersgrupperna är densamma som för tre år sedan.

I övrigt har 50-64 åringarna färre sparskäl än övriga. Detsamma gäller pensionärerna.

De som främst sparar till barn/barnbarn är 30-49 åringarna, det gör 33 procent av dem som sparar. Av de äldre, såväl 50-64 åringar som 65-plussare, är det bara hälften så stor andel som sparar för den yngre generationen.

Att spara till ett nytt boende är vanligast bland de yngre. I genomsnitt sparar 9 procent till det, bland de yngre hela 23 procent av dem som sparar.

Men unga uppger även att de sparar för att trygga sin ålderdom. En fjärdedel av de yngre 16-29 år sparar till den. Ju äldre man är och närmar sig pensionsåldern desto fler sparar för sin tid som pensionär. I genomsnitt sparar 45 procent av spararna på något sätt för att trygga sin ålderdom – 39 procent om man även räknar in ickespararna.

Storstadsbor sparar till nytt boende

Beroende på storlek på bostadsort sparar man i olika hög grad till olika ändamål.

Boende i storstad sparar jämfört med dem som bor på små orter i större utsträckning till

- en semester/ resa.
- ett nytt boende – men enbart 12 procent.

...och i något mindre utsträckning

- till renovering av bostaden.

Kvinnor sparar mer än män till semester och till barn och barnbarn

Män och kvinnor har samma sparmålsprioritering som i diagrammet ovan, men vissa olikheter finns. Kvinnor sparar i större utsträckning till sin och familjens trygghet. De sparar till barn och barnbarn, till en buffert och för att trygga sin ålderdom. De vill även säkra semestern. En större andel kvinnor än män sparar till en semesterresa.

Män sparar å andra sidan i större utsträckning till ett större inköp och utan anledning. Nästan dubbelt så stor andel män än kvinnor anger att de sparar för att de tycker det är roligt med ekonomi, 9 respektive 5 procent.

Resultaten säger däremot inte något om hur stora belopp man har sparat för respektive ändamål.

Jämförelse med tidigare sparundersökningar

Den inbördes ordningen mellan olika sparmål har inte förändrats och sparskälerna är i stort sett lika vanliga jämfört med för tre år sedan.

Färre uppger däremot att de idag sparar till sin pension jämfört 2005. Andelen är idag 45 procent och har successivt minskat sedan 2002 då 50 procent sparade för att trygga sin ålderdom.

Mindre förändringar jämfört med 2005 är att något färre idag sparar till en resa, något fler till barn och barnbarn och utan att ha någon speciell anledning.

Med åren anger färre och färre att de sparar för att "det är roligt med ekonomi och för att det är spännande att placera pengar". Detta intresse var som högst under börshausen 1999, 11 procent - för att nio år senare falla till 7 procent hösten 2008.

Dessa sparformer väljer vi

Trots den finansiella krisen har hushållens totala tillgångar ökat något sedan 2005¹ enligt statistik från SCB.

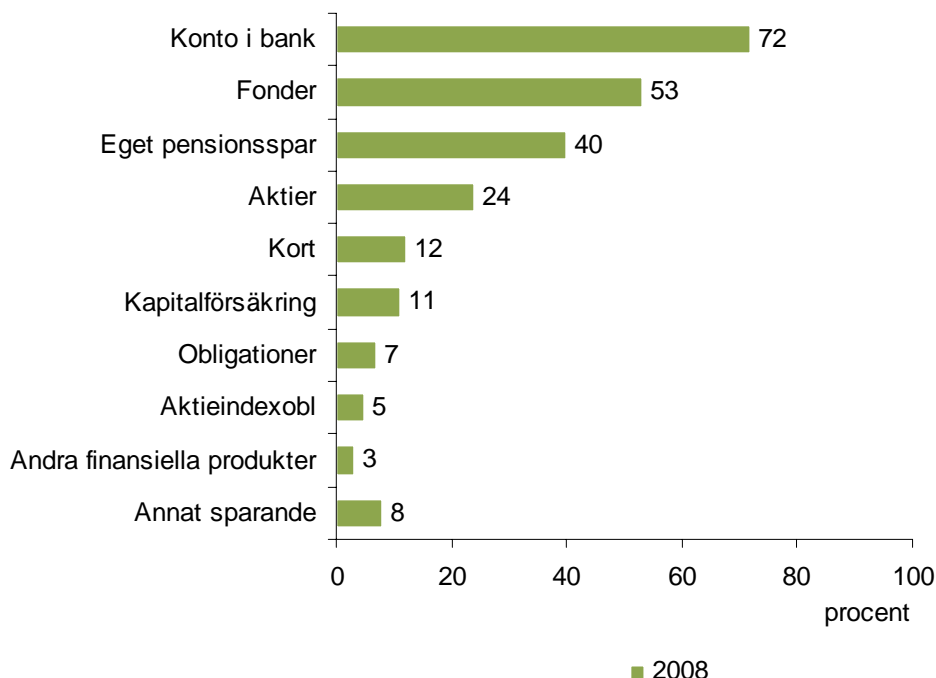
Räknar man däremot bort bostadsrättsandelar, premie- och tjänstepensioner så har hushållens finansiella sparande sjunkit. Men värdefallet är inte bottenlöst utan begränsar sig till en nivå strax under värdet på det finansiella sparandet för tre år sedan. Jämfört med 2002¹ är hushållens finansiella sparande idag alltså högre, men i närheten av värdet på de finansiella tillgångarna vid spartoppen 1999¹. Se diagram i bilaga.

De senaste tre åren har hushållen möblerat om rejält i sin sparportfölj. Hushållen har gjort omplaceringar och valt tryggare sparformer som bankkonto och obligationer framför aktier och fonder. Förändringarna beror inte enbart på omplaceringar utan också på att sparandet i takt med börsnedgången minskat i värde. Förutom aktier och fonder har även det individuella försäkringssparandet tappat i värde.

Jämfört med för tio år sedan har sparandet på bankkonto aldrig varit högre, medan hushållens tillgångar i aktie- och fondplaceringar värdemässigt inte når upp till samma nivåer som 1999, bortsett från det kollektiva sparandet.

Om man inte tittar på värdet i respektive sparform utan istället på *vilka sparformer som flest svenskar väljer* ser resultatet ut så här:

Diagram 10 **Svenskarnas val av sparform**, befolkningen 16-79 år som har ett sparande. Andelarna visar att man har en viss sparform, inte värdet på sparandet.

¹ 1999, 2002 och 2005 kvartal 4, 2008 kvartal 3

De flesta har ett konto i bank, följt av sparande i fonder och eget pensionssparande.

Att ha många olika sparformer är vanligt i alla hushållsgrupper. Pensionärer och ensamstående med barn boende hemma har dock något färre sparformer än övriga.

Ett genomgående mönster är att högre tjänstemän och de som har hög inkomst har fler sparformer än andra.

Även om dessa grupper andelsmässigt är överrepresenterade i alla sparformer är det långt ifrån bara dessa grupper som valt sparformer som exempelvis kapitalförsäkring och enskilda aktier.

Sparande i aktier är relativt vanligt i alla hushåll och i alla åldrar. Totalt sett har knappt var fjärde ett aktiesparande.

Totalt sett sparar drygt var tionde sparare i en kapitalförsäkring. Att vara ägare till en sådan är i stort sett lika vanligt oavsett hushållstyp och ålder - bortsett från de yngre 16-29 år. Förutom unga är låginkomsttagare en annan grupp där sparande i en kapitalförsäkring är ovanligt.

Obligationer är en sparform som favoriseras av pensionärerna. 14 procent av pensionärsspararna har ett obligationssparande jämfört med 7 procent av den sparande befolkningen totalt.

Av dem som har ett sparande har totalt sett har 40 procent ett eget pensionssparande. Räknas även ickespararna med är andelen 34 procent.

Pensionssparande i någon form är vanligast bland 30-49 åringarna. 56 procent av spararna i dessa åldrar har ett eget pensionssparande. Av dem som är yngre 16-29 år uppger drygt var femte att de har ett eget pensionssparande.

Inkluderas även icke-spararna är andelarna 49 respektive 16 procent.

Fler män än kvinnor väljer aktiesparande, i övrigt små skillnader när män och kvinnor väljer sparform

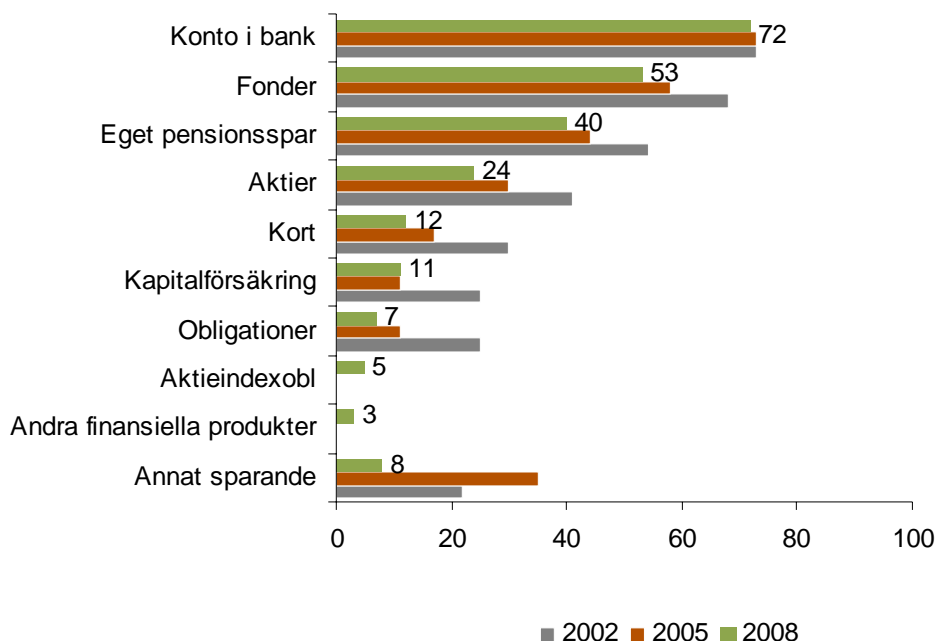
Jämför man kvinnors och mäns val av sparformer framgår inte några större skillnader förutom när det gäller aktiesparande. Fler män väljer att spara i aktier, 28 procent jämfört med 20 procent av kvinnorna.

För tre år sedan hade männen fler sparformer och ett mer spritt sparande. Dessutom var de mer riskbenägna än kvinnorna i sitt sparande. Sedan dess har män såväl som kvinnor minskat på antalet sparformer. Männen har främst gjort sig av med sitt sparande i aktier och fonder. Färre kvinnor än för tre år sedan uppger att de idag ett eget pensionssparande, 40 (46) procent.

Betydligt fler såväl kvinnor som män anser att de inte längre har något "annat sparande" dvs ett sparande som varken är bank-, aktie- eller försäkringssparande. Vad detta "annat" är kan man bara spekulera i; fastighet, amortering på lån, konst.

Jämförelse med tidigare sparundersökningar

Diagram 11 **Svenskarnas val av sparform**, andel av befolkningen 16-79 år med ett sparande.
Andelarna visar att man har en viss sparform, inte hur mycket man sparar.

2002-2008: Samtliga större sparformer förutom sparande på bankkonto har minskat i popularitet. Bortsett värdet har svensken idag en mindre spridd sparportfölj

För både tre och sex år sedan var svenskarnas sparande fördelat på fler sparformer, sedan dess har vi valt att ha färre olika sparformer.

De tre sparformer som var vanligast såväl 2002 som 2005 behåller sin tättposition även 2008. Det är bank-, fondsparande och eget pensionssparande. Trots det har dessa sparformer de tre senaste åren lockat färre sparare, förutom sparande på bankkonto som fortfarande är lika vanligt.

Fond- och aktiesparande har idag färre sparare, likaså sparande i obligationer och på kort, exempelvis MedMera-, ICA-, OKQ8-kort och dylikt. Kapitalförsäkring behåller dock sin position sedan 2005. Aktieindexobligationer är nytt som svarsalternativ och innefattades tidigare förmodligen i "annat sparande".

Andelen sparare som valt rena aktieplaceringar har gått tillbaka från 41 procent år 2002 till 24 procent. Båda jämförelseåren är märkta av kraftiga börsnedgångar och trots börsuppgången där emellan har inte en lika stor andel lockats tillbaka till aktiemarknaden.

... även färre har idag ett privat pensionssparande

Intresset för ett eget pensionssparande har successivt minskat sedan 2002. Mellan 2002 och 2008 uppger drygt 14 procentenheter färre att de har ett eget pensionssparande - en minskning från 54 till 40 procentenheter av dem som har sparade pengar. Minskningen mellan 2005 och 2008 är fyra procentenheter.

Orsakerna till att så många färre uppger att de har ett eget pensionssparande mellan 2002 och 2005 är svåra att tyda. Det man ansåg som ett privat pensionssparande 2002 är

förmodligen inte enbart bundet i form av pensionsförsäkring eller ett individuellt pensionssparande eftersom minskningen är så pass stor. Kanske var kunskapen om premiepension, tjänstepension och det privata pensionssparandet låg hos många för sex år sedan. Vad som är privat har kanske blivit tydligare med åren.

... betydligt färre har alternativa placeringar för sitt sparande

Svarsalternativet "annan sparform" som inte är bank- eller försäkringssparande ökade kraftigt mellan 2002 och 2005. År 2008 har denna sparform gått tillbaka kraftigt. Vad man räknar in här är oklart. Det kan exempelvis vara amorteringar, Riksgäldsspar eller investeringar. Möjligen såg man tidigare värdetegringen på sin bostad som ett sparande. Men med nedåtgående bostadspriser har detta kompletterande sparande försvunnit.

Jämförelser är inte gjorda med undersökningen 1999, eftersom frågorna delvis är annorlunda formulerade.

Så här mycket tycker vi är tillräckligt att spara

- Drygt hälften, 58 procent, anser att ett sparande mellan ingenting alls och upp till 100.000 kronor är tillräckligt, förutom ett privat pensionssparande. Närmare 40 procent menar att det räcker med 50.000 kronor.

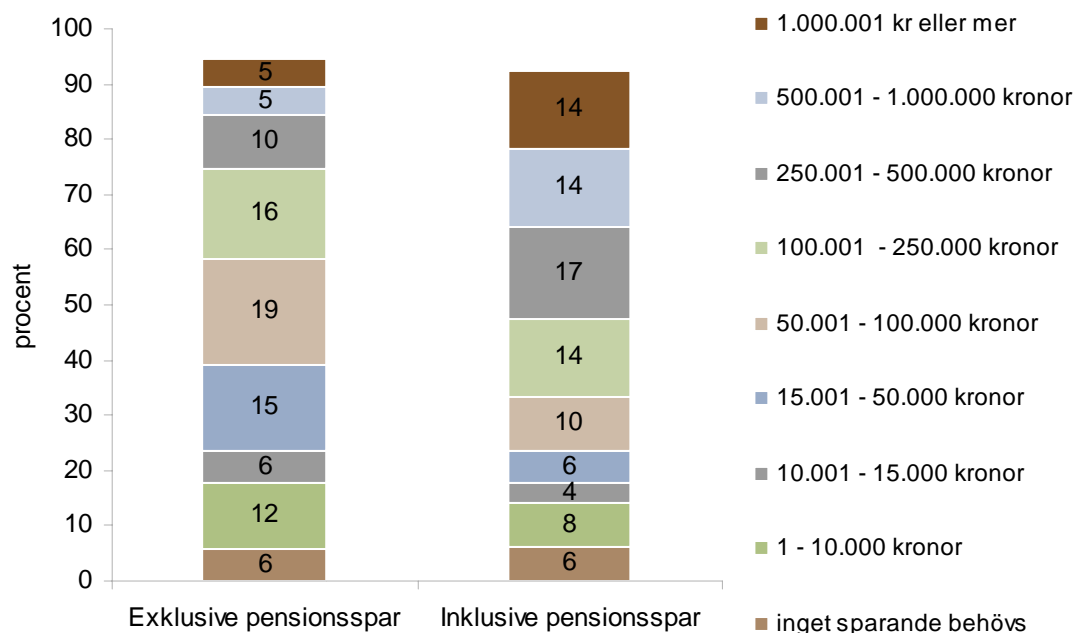
Om man även räknar in ett privat pensionssparande höjs spargränsen och 48 procent anser då att ett sparkapital mellan inget alls och 250.000 kronor är tillräckligt.

- Av dem anser endast 14 procentenheter att det bör ligga i det högre intervallet 100.000 – 250.000 kronor.

- 6 procentenheter anser att man inte behöver ha något sparkapital överhuvudtaget, varken med eller utan ett privat pensionssparande.

- 10 procent anser att sparandet bör överstiga en halv miljon kronor exklusive pensionssparande. Räknas även pensionssparandet in anser en dryg fjärdedel att sparandet bör överskrida halvmiljonsgränsen.

Diagram 12 Hur mycket man anser vara ett tillräckligt sparkapital, befolkningen 16-79 år, med "ej svar"

Personer i övre medelåldern har högst spargräns, en stor andel pensionärer anser däremot att de inte behöver något sparkapital alls

De allra flesta anser att ett sparkapital behövs, men inte alla. Totalt sett har 6 procent den uppfattningen.

Spargränsen ökar med ålder upp till pensionsåldern. Ju äldre man är desto högre sparkapital anser man att det behövs, men har man passerat 65 år minskar sparkraven. Oavsett ålder har många en låg spargräns, även de som befinner sig mitt i vuxenlivet och som har erfarenhet av livets ekonomiska anspråk. En femtedel av dem i åldrarna 30-49 och en lika stor andel 50-64 åringar anser att det räcker med ett sparkapital på som mest 15.000 kronor. Räknas även ett privat pensionssparande med sträcker sig en femtedel inte längre än till att det räcker med 50.000 kronor.

Även om många av dem som befinner sig i övre medelåldern, 50-64 år, har en låg gräns för hur mycket man behöver spara, har den åldersgruppen också flest som har högst spargräns.

Jämförelsevis har pensionärerna överlag relativt låga spargränser. Hela 12 procent av ålderspensionärerna anser att de för egen del inte behöver något sparande alls utan privat pensionssparande. En dryg fjärdedel anser att det räcker att ha ett sparkapital på högst 15.000 kronor.

Många yngre mellan 16 och 29 år har en lika låg spargräns som pensionärerna. En dryg fjärdedel även av dem anser att det räcker med ett sparkapital mellan inget alls och upp till 15.000 kronor, förutom pensionssparandet. Med skillnaden att en dubbelt så stor andel pensionärer som unga tycker att det inte behövs något sparande alls.

Medvetenheten om att man behöver ett privat pensionssparande verkar däremot utbredd även bland unga. Förutom ett sparande till pensionen anser 65 procent av 16-29 åringarna att ett sparande mellan inget alls och upp till 100.000 kronor är tillräckligt. Inkluderas även sparandet till pensionen höjer de spargränsen och andelen sjunker då till 39 procent.

Spargränsen ökar med hur långt man kommit i karriären

De högre tjänstemännen och de egna företagarna har dock andra värderingar eller behov. Av dessa anser en tredjedel att de behöver ett sparkapital på mer än 250.000 kronor. Var tionde i de här grupperna anser t o m att det egna sparkapitalet bör uppgå till minst en miljon kronor förutom privat pensionssparande för att vara tillräckligt.

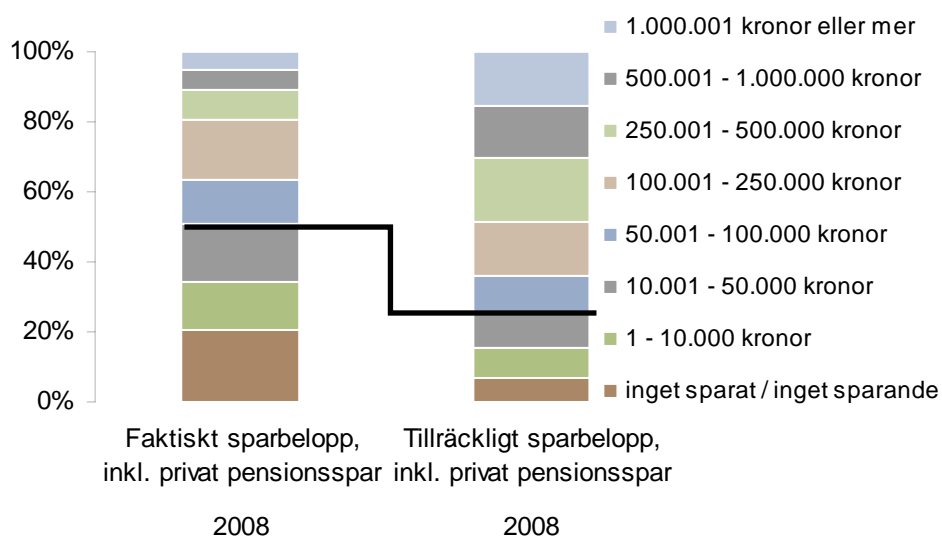
Räknar man även in ett privat pensionssparande höjer de högre tjänstemännen och de egna företagarna sin spargräns rejält, då anser närmare en tredjedel att sparkapitalet bör vara större än en miljon kronor.

Hur mycket som är tillräckligt att spara säger ju egentligen inget om huruvida man kan uppnå den sparnivån, men det ligger nära till hands att sätta nivån utifrån en bedömning av sina egna sparmöjligheter. Nivån för hur mycket som är ett tillräckligt sparande blir i så fall högre ju större möjligheter man har att uppnå det, d v s ju högre inkomst desto högre sparnivå för hur mycket som är ett tillräckligt sparande.

Kvinnor har lägre spargräns än män

Kvinnor har en något lägre "tillräcklig sparbeloppsgräns" än män. 33 procent av kvinnorna anser att ett tillräckligt sparbelopp bör överstiga 100.000 kronor, bland männen anser 39 procent det. Dubbelt så stor andel män som kvinnor anser att spargränsen bör överstiga en miljon kronor förutom sparande till pensionen.

Diagram 13 **Sparbeloppen i praktiken och hur mycket man tycker är ett tillräckligt sparkapital**
befolkningen 16-79 år, exklusive ej svar

Sparambitionen är högre än sparandet i praktiken

Totalt sett anser vuxna svenskar att de behöver ett högre sparkapital än vad de hittills sparat ihop. Hälften, 51 procent, har sparat ihop upp till 50.000 kronor, medan bara hälften så stor andel² anser att det är tillräckligt.

Istället anser drygt hälften av dem som svarat att ett sparkapital inklusive privat pensionssparande egentligen borde uppgå till minst 250.000 kronor för att vara tillräckligt.

Sparmålen inklusive pensionssparandet är genomgående högre än sparandet i praktiken. Tre gånger fler än de som faktiskt sparat mer än en miljon kronor anger att de egentligen skulle behöva ett så pass högt sparande.

Även många icke-sparare anser att sparandet egentligen borde vara högre. 21 procent har inget sparkapital, men bara en tredjedel så stor andel anser att de inte behöver något sparkapital.

Det framgår inte om det rör sig om en ofrivillig sparlöshet, höga sparmål som man försöker uppnå på sikt, eller om höga sparambitioner som man i praktiken inte lever upp till.

Jämförelse med tidigare sparundersökningar

Svenskarnas gräns för hur mycket som är tillräckligt att spara är oförändrad jämfört med 2005, men har sänkts jämfört med 2002

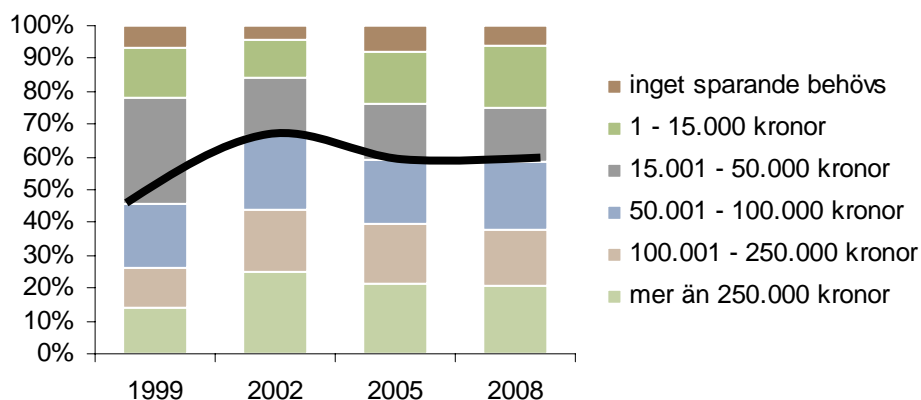
Mellan 1999 och 2002 skedde en rejäl förflyttning av de vuxna svenskarnas uppfattning om hur mycket som är ett tillräckligt sparkapital.

1999 ansåg knappt hälften av dem som svarade, 46 procent, att ett tillräckligt stort sparbelopp förutom privat pensionssparande borde överstiga 50.000 kronor. 2002 steg andelen som ansåg det till hela 66 procent.

2005 sänktes spargränsen igen och 2008 har man inte ändrat sin uppfattning. Båda åren anser, totalt 59 procent² av dem som svarat, att ett tillräckligt sparkapital bör överstiga 50.000 kronor exklusive eget pensionssparande.

² I jämförelsen mellan åren har de som inte svarat exkluderats, vilket kan betyda något justerade procentsatser jämfört med föregående text.

Diagram 14 **Hur mycket svenskarna anser vara ett tillräckligt sparkapital förutom privat pensionssparande,**
befolkningen 16-79 år, exklusive ej svar

Även i de högre sparbeloppsnivåerna har samma utveckling skett. Andelen som anser att man behöver ett sparkapital exklusive privat pensionssparande på minst en kvarts miljon kronor ligger på 21 procent². Inte heller i de övre sparbeloppsskikten har det skett någon förändring mellan 2005 och 2008. Går man däremot tillbaka till 1999 så har betydligt fler klättrat över 250.000 kronors gränsen. 1999 tyckte enbart 14 procent² att det var tillräckligt med ett sparande på mer än 250.000 kronor.

Inkluderas pensionssparandet i det totala sparandet höjs naturligtvis sparnivån, men svenskarna har inte heller för detta sparande höjt sin spargräns jämfört med för tre år sedan.

Men i praktiken är besparingarna till pensionen låga. Enligt egen uppgift har sex av tio som har ett eget pensionssparande sparat ihop högst 50.000 kronor till sitt privata pensions-sparande. Även bland 50-64 åringarna som relativt snart ska gå i pension har närmare 40 procent av dem med ett eget pensionssparande som mest sparat upp till 50.000 kronor.

Att gränsen för hur mycket som är ett tillräckligt stort sparande har sjunkit mellan 2002 och 2005 kan ha många orsaker, högre avkastningsnivåer och en ljusare framtidstro är två av flera. Tre år senare 2008 har man fortfarande uppfattningen att den lägre sparnivån är tillräcklig trots finanskris och börsturbulens. Gemene man kanske ännu inte har ett kristänkande med en högre spargräns som följd i likhet med 2002. De tre senaste årens förhållandevis goda år kanske fortfarande dröjer sig kvar och avspeglas i hur mycket man anser räcker som sparkapital.

Även om inte svenskarna höjt sin gräns för hur mycket som är tillräckligt att spara de senaste tre åren så har man i alla fall gjort det de senaste tio åren. I det längre perspektivet verkar vuxna svenskar ha insett vikten av att ha ett större sparande inte bara till pensionen utan att även för att skapa sig en trygghet inom andra områden.

² I jämförelsen mellan åren har de som inte svarat exkluderats, vilket kan betyda något justerade procentsatser jämfört med föregående text.

Vilja och möjlighet att spara

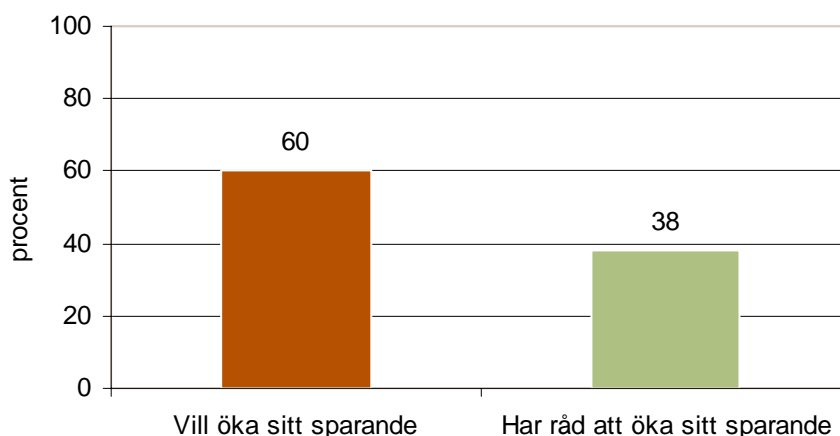
Vilja att spara

- 60 procent av den vuxna befolkningen vill spara mer.
- 31 procent vill inte spara mer.
Övriga 9 procent har inte svarat.

Möjlighet att spara

- 38 procent har råd att spara mer.
- 52 procent har inte råd att spara mer.
Övriga 10 procent har inte svarat.

Diagram 15 **Sparvilja och sparmöjlighet**, befolkningen 16-79 år

Sparviljan att spara mer är generellt stor, men långt ifrån alla som vill spara mer har råd att göra det

60 procent vill spara mer, men bara knappt 40 procent uppger att de har råd.

Cirka en av tio har valt att inte svara på frågorna huruvida de har möjlighet eller vill spara mer, vilket tyder på ökad osäkerhet jämfört med 2005 i de här frågorna.

Sparvilja

Viljan att spara mer är högst bland

- yngre och medelsålders mellan 16 och 49 år.
- barnhushåll, ensamstående såväl som sammanboende.

Cirka 70 procent eller mer i dessa grupper uppger att de vill spara mer.

Sparovilja

De som uttryckligen säger att de inte vill spara mer är främst

- pensionärer, 60 procent.
- de i övre medelåldern, 49-64 år, där närmare 40 procent inte vill spara mer.

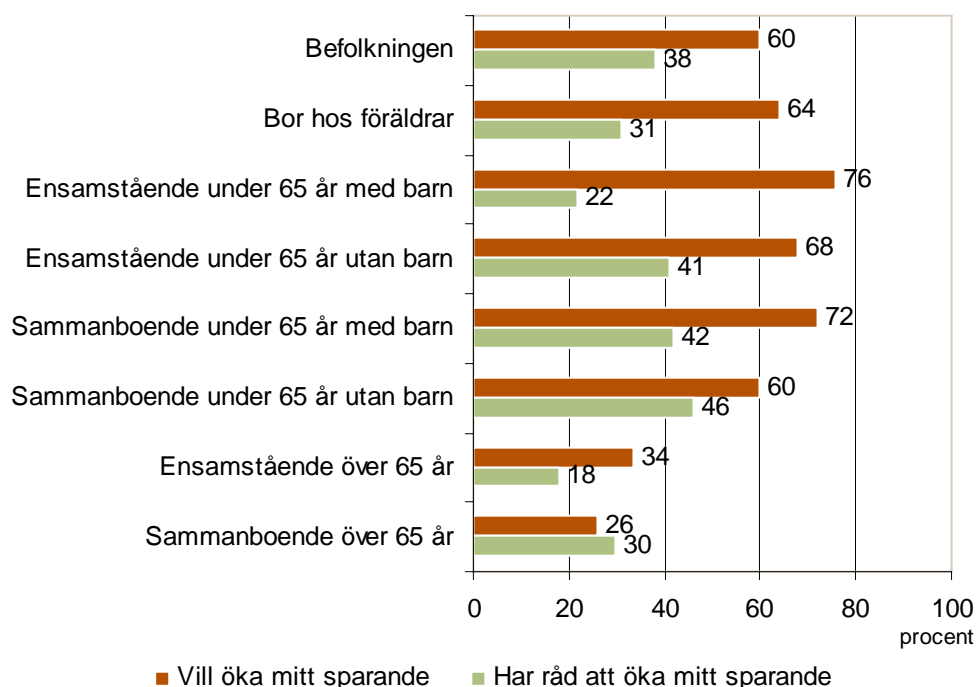
Ekonomisk möjlighet att spara mer

De som främst anser sig ha råd till ett högre sparande är

- sammanboende under 65 år med inga eller utflugna barn, 44 procent.
- män. Män uppger i större utsträckning att de har råd att spara mer än vad kvinnor uppger, 43 respektive 33 procent.
- de som bor i storstad. De har bättre råd till ett ökat sparande än de som bor på landsbygden, 41 respektive 34 procent.
- de som har hög inkomst. Möjligheten att spara mer stiger med ökad inkomst.

Minst möjlighet att spara mer har ensamstående pensionärer, låginkomsttagare och ensamstående med barn. Enbart 15 till drygt 20 procent i respektive grupp anser att de har råd att spara mer.

Diagram 16 **Sparvilja jämfört med möjlighet i olika grupper, befolkningen 16-79 år**

Ensamstående med barn har svårast att uppnå sin vilja att spara mer

Skillnaden mellan dem som vill spara mer och som har råd att spara mer är som störst bland ensamstående med barn. 76 procent vill spara mer, men bara 22 procent anser att de har råd att göra det.

Enbart hälften av kvinnorna som vill spara mer har råd till det

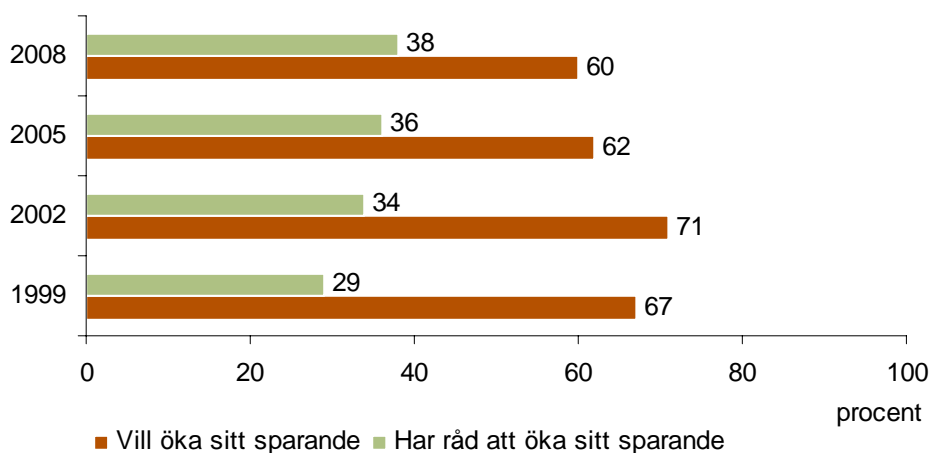
Gapet mellan vilja och möjlighet är större bland kvinnor än män. Fler kvinnor än män vill spara mer (62 respektive 58 procent), men färre kvinnor än män har råd till det (33 respektive 43 procent). Enbart cirka hälften av kvinnorna som vill spara mer har råd till det.

Sammanboende pensionärer och högre tjänstemän vill inte spara mer trots att de har råd

Men även det omvända förhållandet råder - trots att man har råd vill man inte spara mer. Det gäller för sammanboende pensionärer och för högre tjänstemän.

Jämförelse med tidigare sparundersökningar

Diagram 17 **Vilja att spara mer jämfört med huruvida man har råd,**
befolkningen 16-79 år

Trots att fler har råd att spara mer har svenskarnas sparvilja svalnat

Andelen som har råd att spara mer har stadigt ökat från 1999. Däremot har viljan att spara gått tillbaka. För sex år sedan ville 71 procent spara mer, idag är det bara 60 procent som vill det – en minskning med 11 procentenheter.

Enligt hushållen själva har deras möjlighet att spara mer ökat även jämfört med för tre år sedan, men trots finans- och börs kris har sparviljan ännu inte vänt.

Den minskade sparviljan visar sig däremot inte i den officiella statistiken. Enligt de senaste preliminära siffrorna för 2008 steg sparkvoten under förra året från att tidigare ha varit mycket låg. Tittar man enbart på det finansiella sparandet och dessutom exkluderar sparandet till premie- och tjänstepensionerna var det finansiella sparandet t o m negativt mellan 2005 och 2007, se bilaga. I det rent finansiella och privata sparandet tog vi alltså fram till och med 2007 ut mer än vi satte in.

Att den finansiella sparkvoten steg under 2008, men däremot inte viljan att spara mer kan bero på att hushållen ökat sitt försiktighetssparande genom att minska sin konsumtion snarare än att aktivt vilja spara mer.

Om man enbart ser till det finansiella sparandet är vi trots allt tal om kris inte lika sparbenägna som under krisåren i början av 90-talet.

Attityd till pensionssparande

- 79 procent anser att *"Det blir mer och mer osäkert med den framtida pensionen. Man måste på något sätt pensionsspara själv"*.
- En andel i samma storleksordning, 81 procent, anser att *"Trygghet är att få en bra pension"*.

Insikten om nödvändigheten av att pensionsspara själv är hög

Yrkesverksamma i åldrarna 30 till 64 år har i störst utsträckning uppfattningen att det blir mer och mer osäkert med den framtida pensionen och att man på något sätt måste pensionsspara själv. Det anser 85 procent av dem.

Tittar man på hushållstyp anser fler än 80 procent i de flesta hushållstyperna att det är viktigt att pensionsspara. Undantag är ungdomar som fortfarande bor hemma hos sina föräldrar, 61 procent, och pensionärerna, 67 procent. Att de senare inte håller med om påståendet är inte förvånande, eftersom de till skillnad från många yrkesarbetande inte längre lever i ovisshet om hur stor pension de får.

Även om pensionärerna inte anser att osäkerheten om pensionen ökar och man måste pensionsspara själv i lika stor utsträckning som övriga, så anser hela 82 procent, d v s 15 procentenheter fler pensionärer att *trygghet* är att få en bra pension. En åsikt som de framförallt delar med personer i övre medelåldern 50-64 år.

Kvinnor anser i något större utsträckning än män att man måste pensionsspara själv. De anser också i större utsträckning att det är en trygghet att få en god pension.

Jämförelse med tidigare sparundersökningar

... uppfattningen har inte minskat under den senaste tioårsperioden

Det nya pensionssystemet har nu varit sjösatt i tio år. Osäkerheten om hur mycket man en dag får ut i pension borde ha minskat i takt med att fler orange kuvert och pensionsprognoser har skickat ut. Men en lika stor andel som för nio år sedan, cirka 80 procent, anser att ett eget pensionssparande behövs för att minska ovissheten om den framtida pensionen. Kanske har just bättre information bidragit till att man samtidigt insett att ansvaret för hur stor pensionen blir i större utsträckning ligger på individen själv och att det därför är nödvändigt att pensionsspara på egen hand.

Inkluderas icke-spararna är andelen som har ett privat pensionssparande 34 procent, vilket innebär att inte ens hälften av dem som anser att man borde pensionsspara gör det. Det finns alltså ett relativt stort glapp mellan vad man borde och vad man de facto gör. Dessutom uppger fyra procentenheter färre att man har ett eget pensionssparande jämfört med 2005. Sparande till sin pension verkar vara ett tickande dåligt samvete.

Uppfattningen att en bra pension innebär trygghet är oförändrat stark

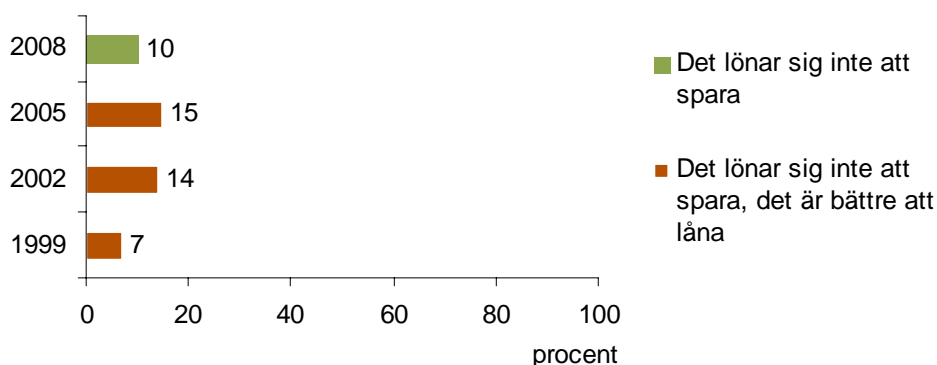
I trygghetshänseende anser man i oförändrad grad att det är viktigt med en bra pension jämfört med för tre år sedan. Det anser 81 procent.

I ett längre perspektiv har däremot denna uppfattning successivt tappat mark, idag anser 4 procentenheter färre än 1999, att *"trygghet är att få en bra pension"*.

Attityd till sparande kontra lån

- 10 procent anser att "det lönar sig inte att spara".

Diagram 18 **Andel som anser att det inte lönar sig att spara,**
befolkningen 16-79 år

Trots börsras anser fler att det lönar sig att spara

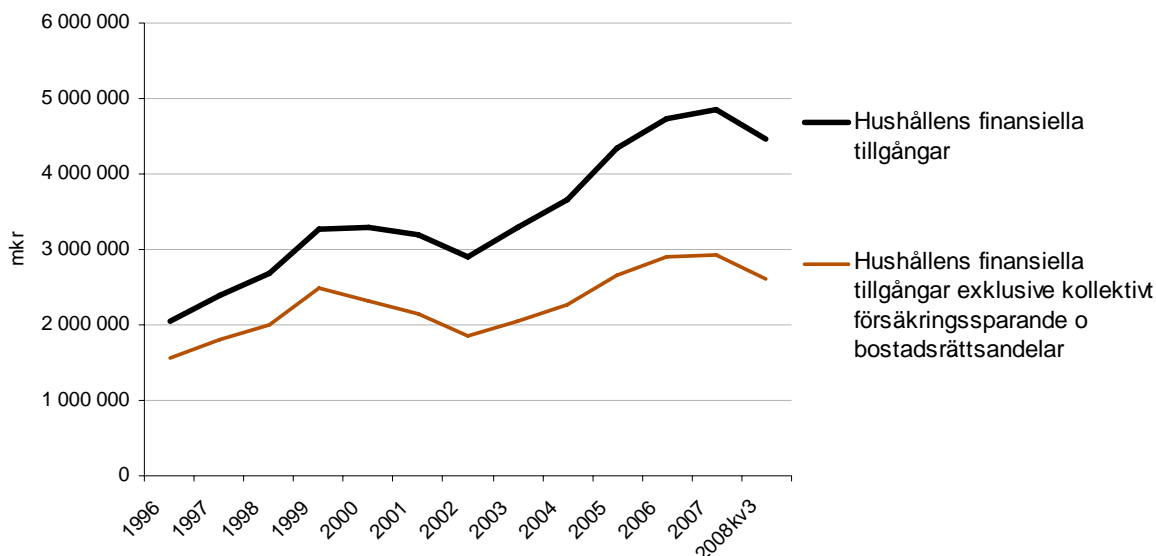
Fler anser att det lönar sig att spara både jämfört med 2002 och 2005, detta trots att avkastningsnivåerna på aktieplaceringar dykt medan inlåningsräntorna på bankkonto under hösten varit högre än på länge.

Frågan är något annorlunda formulerad än tidigare år då frågan löd; "Det lönar sig inte att spara, det är bättre att låna". Tillägget att det är bättre att låna borde ha inneburit en begränsning. Utan den begränsningen borde fler kunna samtycka till påståendet att "det lönar sig inte att spara". Så är nu inte fallet, vilket snarare bekräftar att det faktiskt är fler som anser att det lönar sig att spara.

Framför allt pensionärer anser att sparande inte är lönande

Av pensionärerna håller så många som närmare en femtedel med om att det inte skulle löna sig att spara. Vad och vilka erfarenheter som gör att de särskiljer sig från övriga hushåll och åldersgrupper framgår inte.

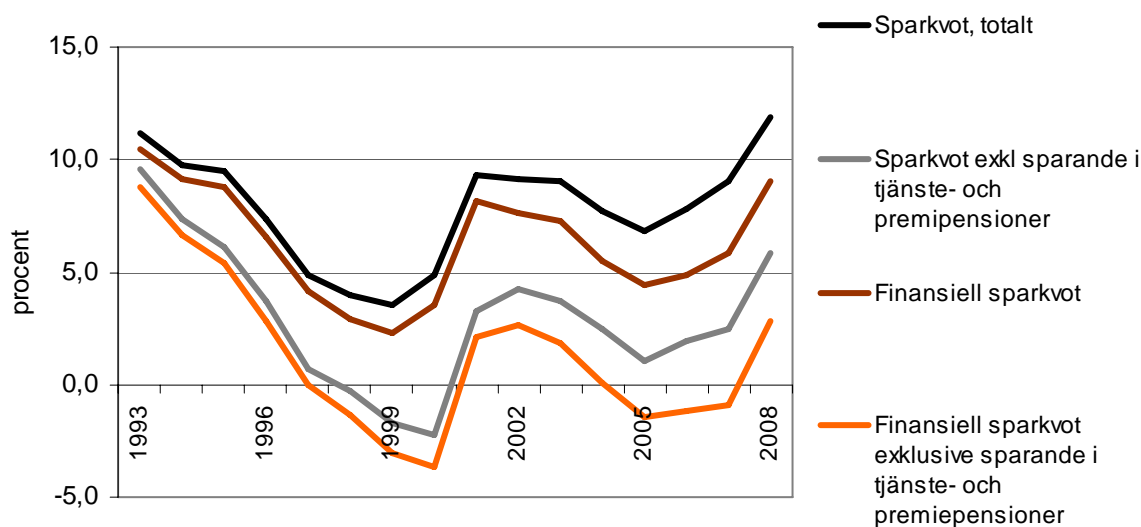
Hushållens finansiella tillgångar

Källa: SCB

Hushållens finansiella tillgångar krympte i samband med decenniets första börsras. Sedan 2002 har värdena återhämtat sig. Borräknat kollektivt pensionssparande och bostadsrättsandelar överträffar de finansiella tillgångarna värdet rekordåret 1999 i löpande priser med knapp marginal, trots den senaste tidens kraftiga börsnedgång.

Hushållens sparkvot i procent av disponibelinkomst

Källa: Statistiska centralbyrån

Hushållens sparande har ökat sedan milleniumskiftet, men hushållen är trots allt tal om kris inte lika sparbenägna som under krisåren i början av 1990-talet - framförallt inte om man enbart ser till det finansiella sparandet exklusive kollektivt pensionssparande. Den rensade finansiella sparkvoten är nu uppe i samma nivå som 2001 efter några magra sparår 2005 - 2007.

Affärsvärldens generalindex
genomsnittlig kursutveckling på Stockholmsbörsen utan återinvesterad utdelning

